

פ ר ו ט ו ק ר ל מס' 42 / ד

טעמיבת הועדה לחינוך והתרבות, סיום ג', ג' החינוך
מס'ו - 24.5.55, בטעם 11.00.

=====

- דברים:
- פ. פרטיץ - היו"ר
 - ד. גור
 - ב. כהנא
 - א. רוזנבל-נמור
 - י. רוזנברג
 - ט. מרם
 - א. ברטן
 - י. טטילבסקי
 - ק. כהנא
 - ש. כהנא
 - א. כלפון

- פוזמונים:
- סר אבידור - סנהל משרד החינוך והתרבות
 - מר שריל - סגן סנהל משרד החינוך והתרבות
 - סר כינלגורגן - סגן סנהל משרד החינוך והתרבות
 - סר לוריה - מטעם משרד החינוך והתרבות

סדר-היום: סקירה על הסכמים לבתי-ספר שנבנו בעזרת תקציבי הפיתוח של הממשלה

היו"ר ש. פרטיץ: פותחת את הישיבה.

בני בריכה לבשר לועדה בעזרת מעצמה: הלן לעולסו מוד טמבלי התורה והעבודה, מוד סן הרמטונים - מטעם משרד החינוך והתרבות - ישיבתו את היסודות להדינה ותקומתה, פרוט' וולטני. ישי זכרו ברון!

בעמידת דוח ובדו"ח כסבדים חברי הועדה את זכר הנפטר

היו"ר ש. פרטיץ: בתקופת על ידי כמה חברים לבקש מה/משרד החינוך למסור סקירה על הסכמים לבתי-ספר שנבנו בעזרת תקציבי הפיתוח של הממשלה ממו קום הסכמים.

ט. מרם: לסדר: העליתי בידיעה הקודמת את תולת הסרטים החינוכיים לבער. בני סבקס נבקע זמן לדיון בענין זה.

היו"ר ש. פרטיץ: בתשובה להצעתך בראוני לספור כמה דברים, ולספור זה תחליטו אם הגיוני לדון בענין זה בעבודת המעטית מעומדים לרשותנו.

כאשר הועלה ענין הסרטים החינוכיים, תרבותי לעצם הרעיון היתה חיובית; אבל כאשר שמעתי על התוכנית ועל ההצעות,

על התוכנית להטיל בול צוסף על כרטיסי הקלנוע, שהכנסתו תהיה טוקדטת לביצוע תוכנית זו, הבינותי שהדבר אינו בר ביצוע, מקופה זו על כל פנים. מסום שכדי שנוכל לדון בהצעה זו, צריך להיות דיון במסגלה, או שחברי כנסת צריכים להציע הצעה לסדר היום של הכנסת והכנסת צריכה להעביר את הענין למחת טועדות הכנסת. ועדת החינוך והתרבות בודאי לא תהיה הראשונה, כי אם רק השניה, מפני שהראשונה תהיה ועדת הכספים, אז תוכל ועדת החינוך להביע את דעה. כיוון שראיתי את הפרוצדורה הזו לפני, לא ידעתי למה בדיוק מתכוונים הטציעים, לאור הזמן העומד לרשותנו - האם לטנוע מחברי הועדה סרטטים חינוכיים ברכה בהם? הרי לא זו היא הכוונה. נדבר אחר מין אנו מוסמכים לדון. לכן דחיתי את הענין הזה - לא מפני שאינני מחשיבה אותו, אלא מפני שלא ראיתי את ערכו המעשי.

פנו אחר-כך אלי אנשי ציבור סכל צד, אמרו לי: יו"ר ועדת הכספים הבטיח בפה שלא לתת את כל העזרה כדי להעביר את ההצעה בוועדת הכספים. השאלה היא, מה החברים המציעים מבקשים טועדת החינוך.

א. ארם:
הדרך הפשוטה ביותר היא, שחברי ועדה יחתמו על הצעת החוק. חשבת שהיועצת המשפטית של משרד החינוך תעזור לנו בניסוח החוק.

היו"ר ש. פרטיץ:
היועצת המשפטית יכולה ליעץ בעניינים שהמסגלה מעבירה לכנסת והכנסת העבירה לנו. אבל מין היא יועצת משפטית של ועדת החינוך.

א. ברטן:
ברצוני להעלות על סדר-יומה של הועדה שאלה דחופה: ענין הפיטורים הפוליטיים בבית-הספר היסודי בקריית-שלום, על שם דוד רטז.

היו"ר ש. פרטיץ:
אודיע לך, מר ברטן, מתי אוכל להעמיד את הענין על סדר-היום.

אני מבקשת נציג משרד החינוך למסור את הסקירה הטבוקטת.

מר שריד:
הטלתם עלינו עבודה לא קלה, למסור דין וחשבון על הטבונים טיום הקמת המדינה. היינו צריכים להכין את הדו"ח תוך יומיים, מאז קיבלנו את ההזמנה, והסתדלנו לרכז את החומר במידה שהיה תחת ידינו. אמר לכם איזה חומר טכיל פרטים טדוייקים ומה איננו מסוגלים עדיין למסור.

ראשית - כיצד אנו מחלקים את תקציבי הפיתוח? לפני התקנת חוק חינוך ממלכתי היתה קיימת טועצת חינוך המורכבת מבאי כוח הציבור ומבאי כוח הזרמים השונים. תקציב הפיתוח, וכן התקציב הטוסף, היה טובא לפני הטועצה, והיא היתה טקדישה לתקציב הפיתוח דיון יטודי טמד. כידוע לכם בטועצת החינוך ישבו באי כוח כל הזרמים, הם עטדו על הטסטר שלא יקומח אף אחד מן הזרמים. בטופו של דבר היו טביעים לידי הטכס, והצעת טועצת החינוך היתה טובאט בפני שר החינוך. לאחר איטור שר החינוך היינו ניגשים לביצוע.

טיום התקנת חוק החינוך הממלכתי בטל הטוסד הזה שטפו טועצת החינוך, במקוטו הוקם ועד החינוך שהתפסל לוועדות שונות. אחת הועדות היא הועדה למסק וכטפיים. תקציב הפיתוח טובא לפני זועדה למסק וכטפיים, גם בה יוטבים נציגי שכבות שונות/הציבוריות הישראלית. הטלצת הועדה למסק וכטפיים טובאט בפני שר החינוך, לאחר איטור השר אנו טביעים. אינני זוכר טקרה שטר החינוך לא קיבל את הטלצות הועדה למסק וכטפיים, או הטלצות טועצת החינוך. אולי היו טבויים קלים, נניח אם שר החינוך התחייב על דבר-מה וזה נעלם טעיני הועדה למסק וכטפיים, וזה יכול להיות ענין של טכוטיים פעוטיים.

מתעכב כעת על ניצול כספי תקציב הפיתוח בשלוש שנות כספים - 1952/53, 1953/54 ו-1954/55. בשנת 1952/53 עמד לרשות תקציב הפיתוח סכום של 3 מיליון ל"י; בשנת 1953/54 - 2 מיליון ל"י; בשנת 1954/55 - 2 מיליון ל"י. החל משנת 1952/53 מיליון ל"י אחד מתגלגל שנה לשנה, היינו מחלקים אותו על פני התקציב שיבוא בשנת התקציב הבאה. מפני שביצוע התקציב נמשך על פי רוב למעלה משנה, היתה אפשרות לממן את תקציב הפיתוח מכספי שתי שנות תקציב. נמשך 3 שנים אלה חולקו 7 מיליון ל"י מתקציבי הפיתוח. מיליון אחד עדיין לא חולק מ-7 מיליון אלה, זהו אותו מיליון המתגלגל. שישולח מתקציב הפיתוח החדש, לפי המטחת החשב הכללי ביולי או באוגוסט.

ב-1953/54 עוררנו בפני משרד העבודה את שאלת הטכנים בשיכונים עולים. טענו בפני משרד העבודה: משרד העבודה מקיים שיכונים עולים רבים ואיננו דואג להקמת מבנים לבתי-ספר בשיכונים אלה. בדרך-כלל בשיכונים עולים מקימים מוסדות ציבוריים שונים: בריכוניות, סרפדות, גני ילדים, בתי כנסת, אבל אין מקימים מבנים לבתי-ספר. מנף השיכון במשרד העבודה החליט, צריך לדאוג משרד החינוך מתקציב הפיתוח שלו, בעזרת הרשויות המקומיות. אנו ראינו שלא נוכל לפתור את הבעיה בכוחות עצמנו, נתנו ונשאנו עם משרד העבודה ובשנת 1953/54 הגענו לידי הסכם על יצירת קרן משותפת בינינו ובין משרד העבודה, להקמת מבנים בשיכונים עולים. הקרן לא היתה גדולה, התחלנו בסכום של 310 אלף ל"י - שני שלישי ניתנו על ידינו ושליש על ידי משרד העבודה.

בשנת 1954/55, כאשר השיכונים גדלו והתרחבו, והיה לנו עלינו מצד רשויות מקומיות שונות, שוב באנו בדבריהם עם מנכ"ל משרד העבודה והגענו לידי הסכם על הרחבת הקרן הזו, גם שיבנו את פרופורציית ההשתתפות, באופן שהסיכון בעשה 50% על ידינו ו-50% על ידי משרד העבודה. הקרן גדלה וצמחה על סכום של 1,325,000 ל"י, לשתי שנות כספים. מתקציב משרד החינוך הופרש סכום של 625 אלף ל"י ומתקציב משרד העבודה - 700 אלף ל"י. קרן מורחבת זו נבנתה על יסוד של סיכון במשך שתי שנות כספים - 1954/55 ו-1955/56. היא מקיפה לא רק שיכונים עולים אלא, נוסף לשיכונים עולים, מושבי עולים ובתי-ספר איזוריים בהתיישבות החדשה. לפי החלוקה של הקרן הסורחמת ניתנו סכומים אלה: לבתי-ספר בשיכונים עולים - 875 אלף ל"י; לבתי-ספר במושבי עולים - 250 אלף ל"י; לבתי-ספר איזוריים - 200 אלף ל"י.

התקציב המורחב לשנת 1954/55 ו-1955/56 נמצא בתהליך של ביצוע במקומות הנונים. שמעתם שפחצית טענו במקומות עדיין לא קיבלו, מיליון אחד נמצא עדיין בידי המוצר, הוא יינתן לנו ביולי - אוגוסט. הפחצית הראויה בתקבלה גם כן באיחור רב. ישנם מקומות שטרם קיבלו את הפחצית הראשונה, אלה הם עיכובים שנגרמו על ידי המוצר. לכן לגבי סכומים אלה לא יכולתי להפציץ פרטים פדוייקים - מימד מוצע התקציב המורחב. יש מקומות בהם בונים על ספך ההודעה שלנו, יש כאלה שמתאמים בשלב של גמר, אבל יש מקומות שטרם התחילו לבנות מכספי התקציב הזה.

בשנות 1953/54 ו-1954/55, כאשר עיבדנו את תקציב הפיתוח, היינו מציינים גם מורה דרך לרשויות המקומיות: על מה לאוצים את הכסף. בקוים כלליים היינו אומרים: מקום מסוים מקבל מנתנו 50 אלף ל"י, על סנת שיקים 4 כתות לבית-ספר מכלכתי, 4 כתות לבית-ספר מכלכתי-דתי וכו'. לגבי מספר מקומות לא ציינו את הפרטים האלה, המדובר הוא בעיריות הגדולות, תל-אביב וחיפה, לגביהם לא קבענו את החלוקה. העיריה הגישה תזכיר בו ציינה את צרכיה במבנים, על פי רוב היינו מקבלים הצעה המסתכמת ב-2 - 4 מיליון ל"י, ואילו ביכולתנו היה לתת 100 - 200 אלף ל"י. לכן לא ציינו בדיוק על מה העיריה צריכה להוציא את הכסף, היינו מומכים עליה. מהעיריות הגדולות לא התקבלו כל תלויות על קיטוחים. בפידה שבונים - בוניים בהתאם לצרכיהם.

לגבי ירושלים קבענו תוכנית. לאחר שקבוצה והבאנו אותה לפני העירייה, החלו דיונים בעירייה, היא לא יכלה לבצע את התוכנית המלומד, בתגלו קיימים פגמים בעירייה. בסופו של דבר עיריית ירושלים עיבדה תוכנית, שאושרה על ידי משרד החינוך, לפיה יוקמו 4 בתי-ספר מתקציב פיתוח זה - 2 בתי-ספר מטלכתיים-דתיים, 1 - סוכר ו-1 - מטלכתי. ברגע המהירן אודיעה עיריית ירושלים שהכסף שעומד לרשותה אינו מספיק ל-4 מבנים, היא יכולה לבנות רק 2 מבנים. העירייה החלה לבנות את שני המבנים לפני טולם העדיפות, החלטתה היתה - בית-ספר מטלכתי אחד ובית-ספר מטלכתי-דתי אחד. לגבי בית-הספר הסוכר הודענו לעירייה שלא תיגש לבניה לפני שתקבל החלטה של המועצה. ההכרעה נפלה כבר בוועדת הורים, לפיה לא נאסור על רשות מקומית לבנות מתקציב הפיתוח מבנה לבית-ספר סוכר, אולם בתנאים מסוימים, שהמבנה יהיה בידי העירייה, בעלי בית-הספר יסלמו שטר זירה לרשות המקומית ועוד תנאים אחרים. ברגע שעיריית ירושלים תגלה מקורות נוספים, תבנה עוד שני מבנים.

התעוררה שאלה לגבי בית-ספר שפיצר, העירייה מספקת את המגרש והותר שתאים, אם כי כבר השקיעו בו-סכום של כ-70 אלף ל"י. אנו הודענו לעירייה כי אנו מעצינים לה לבנות לפי התוכנית שאושרה 4 מבנים. אם אין לה כרגע כל הכסף, יתכן שנוכל לעזור לה מכספי תקציב הפיתוח החדש.

הזכרתי כבר את הקרן המשותפת שהוקמה בשנת 1953/54. מבנה נבנו 75% מבנים לבתי-ספר מטלכתיים ו-25% מבנים לבתי-ספר מטלכתיים-דתיים. מהקרן לינת 1954/55 החלוקה היתה - 70% מבנים לבתי-ספר מטלכתיים ו-30% - למטלכתיים-דתיים. אם לדבר על החלוקה במסגרת אחד בלבד, למשל בתי-ספר בטוובי עולים, המלופורציה היא - 42% בתי-ספר מטלכתיים ו-58% - מטלכתיים-דתיים, מפני שבישובי עולים גרונים ב עיקר במקומות כאלה בהם מרוכזים הרבה בתי-ספר מטלכתיים-דתיים.

משנת 1949 עד 1954 - בלי לבנייה באשכולות את הנבנה כעת - הוקמו 1520 כתות בעיריות, 514 כתות בטועצות מקומיות ו-628 כתות בטועצות אזוריות (בהתייחסות העובדת על צורותיה השונות). לא כל ההוצאות שולמו מתקציב הפיתוח; רשויות מקומיות השתתפו בסכומי כסף ניכרים. יש רשויות מקומיות שהשתתפו כדי 50%, יש רשויות מקומיות שהשתתפו כדי 20% - 30%, יש כאלה שלא השתתפו כלל. באוסרי "כתות", שני סתרון גם לבתי-ספר קבע וגם לצריפים וגם להורים, כלומר שיפוצים שצטוו להרחבת החדרים קיימים על ידי הריסת מחיצות וכד'. אולם רוב הכתות הן בבנייה טבע, טיעוטן בצריפים. היו כמה מקומות בהם הכסף לא הספיק להקמת בנין קבע, לפעמים הטעה דחקה, צריך היה לפתור בעיות בחיפזון, לכן הוקמו צריפים. אנו דואגים שהצריפים יהיו מותאמים, בהתאם לתוכנית המפורטת על ידינו; החדרים הם גדולים, לא פחות מ-42 מטרים מרובעים, גם לגבי צריפים. בצריפים הנושנים יש צריפים נוספים. הצריפים שהקימה עיריית תל-אביב ורשת-גן הם צריפים יפים מאוד, הם יוכלו לשמש ככתות בטוובי שנים לא מעטות.

יש לי רשימה עלי חלוקת התקציב לפי סקטורים שונים, בשנת 1953/54 ו-1954/55, אבל אינני יודע אם זה כל כך חשוב כדי לספור לכם את הפרטים. במידה שאשאל על כך - אענה.

כעת אנו בנוי מתכננים תוכנית להיסול הכתות הבלתי מותאמות. בטועצת החינוך, בוועד החינוך וגם בוועדת החינוך דיברנו על כך לא פעם, ולו יכולנו לגלות מקורות לטכומי כסף גדולים, 6 - 7 מיליון ל"י, יכולנו לבצע תוכנית זו תוך שנה - שנה וחצי לחסל את כל החדרים הקטנים במרץ. לפי הערכה לא כל כך מבוטחת יש בכל רחבי המרץ כאלף חדרים קטנים שגייסו מותאמים. אילו יכולנו להוציא לפועל תוכנית זו בטוובי זמן קצר, היינו משיגים כמה דברים: (א) התלמידים היו לוטורים בכמות טובות, עם חור וטווביר; (ב) היינו מוסכים משרות מורים. לפי הערכה שלנו, במקום 1000 החדרים הקטנים נצטרך להקים 750 חדרים מותאמים, פירוש החדש חסכון ב-250 משרות. (ג) היינו יכולים לתכנן להבא הרבה יותר טוב את תקציב הפיתוח, היינו יודעים שגטרנו פרסה זאת, היינו יודעים מה צריך כל שנה לבנות כדי לקלוט את הגידול הטבעי, את העלייה, וגם בכדי לחסל את המשרות השניה.

הבאנו הצעה זו, לחיסול הכתות הקטנות, לפני שר המוצר, טבר עוסדים כמעט בפני הכרעה עקרונית חיובית טכד טכוד המוצר. ביצוע התוכנית יעלה כ-6 מיליון ל"י, עם הסדוּבך הוא ב-750 דר. טכוד המוצר טינה ועדה לבדיקת הפרטים, כטום טאנו לא תחייבנו על טספר טדויק, יתכן שאפשר יהיה להסתפק ב-5 מיליון ל"י. יש לנו יטוד להאטין, על טכך הוכונות שגילה טסוד המוצר, כי יתכן שבעוד חודש - חודשיים נוכל להביא לפניכם תוכנית מוגמרת - כמה כתות עלינו לבנות, טהו התקציב, איכן נבנה, בטכך כמה זמן נבנה. לפי התוכנית העבודה הזאת תוצא לפועל תוך שנה וחצי. - שנתיים.

יתגלו בודאי חשייה תקציבית: יש רשויות מקומיות שאין להן כגרושים, יש בנינים שבצרך לחסל, דרושות הכנות רבות ועזרה רבה טטעם הרשויות המקומיות. בשבוע הבא אנונו סזטינים את ראשי הערים הגדולות - ירושלים, תל-אביב, חיפה, רחובות, בתניה, חדרה - כדי לכאון אתם מחינה ראשונה כיצד יש לגשת לביצוע. הטיטון יהיה טידג, המוצר יצטרך לסמן את ביצוע התוכנית תוך כדי הגביה, הוא יבטיח את הטיטון בתקציב הפיתוח של שנתיים -טלט. סכל תקציב פיתוח טיינתן לנו בעטיד לרשות ביצוע התוכנית הזאת 50%, וה-50% הנותרים יהיו לבניית טבניה לקליטת הגידול הטבעי וקליטת עולים. המוצר יצטרך לעשות טאפך כדי להבטיח לנו תקציב פיתוח כזה, שיטיק בטידה טיניטלית גם לחיסול הכתות הקטנות וגם לטטון התוכנית השוטפת של הקטת טבניה. התוכנית תיקבע לאור הצרכים הטשטיים, לא תעסוד שאלה של חלוקה לפי אנוזים בין בתי-ספר טטלכתיים-דתיים ובתי-ספר טטלכתיים. אנו טאפטיים שתוכנית זאת תוטיע קודם-כל ירושלים, כי בירושלים יש אחרז גדול טכד של כתות בלגי טתאיטות.

הינ"ר ט. פרטיץ:

הרשו לי לתקן שני דברים בדבריו של טר שריד. טר שריד אטר שלפני ועד החינוך הייתה טועצת חינוך להיתה דנה בתקציב הפיתוח, ועכטיו יש כועד החינוך ועדה לטק וכספיים. גם לטועצת החינוך היתה ועדת כספיים שהיתה טטפלת בענינים אלה.

אטר לכך, שכמעט ולא היה סקרה שטר החינוך לא איטר את הצעות הטועצה והועד; לפעטה היו דק 3 סקרים, טתקופת הזמן שטנו טדברים עליה, והיה לי הכבוד להטתתך בדיונים האלה. אבל לא נכון הדבר שבזמן טלחטת הזרטים לא היו יוצאים זרטים טטוייטים מקופאיה, טפני שלט הטלטת הטר היתה הקובעת כי אם הטלצות הטועצה, והיצוג בטועצה היה קובע את ההחלטה. נכון שבתק טה יותר מאוחרת, כאטר ודלה טלחטת הזרטים, ודלו הקיפוחים בטידה טטוייטת. עם זאת היו דברים שלט היו כל כן בטוד, ביחוד לגבי ירושלים, וכאן אני שולפת לבקורת חטורה טאד.

טה שלט גרמתי, וטה שלט אגרוס לעולח, שלפני שהולכים וטקייטים בנינים לבתי-ספר טטלכתיים וטטלכתיים-דתיים, הולכים וטקייטים בנינים לבתי-ספר טוכרים. זהו הרס בית-הספר-הטטלכתי והטטלכתי דתי, וועדת החינוך חייבת להביע את דעתה ולקבוע עטדתה בענין זה.

אם תקופת פעילותי בכנסת הראשונה ובכנסת השניה היתה יכולה לבוג על סיכומה בדבר האחרון שאטר טר שריד - איטול הכתות הקטנות - הרי הייתי טרוצה ובטה על סיפוקי. אטר לרמות כבר את הקייטואים שנעשו בתקציב החינוך בעקבות שיטת חיסול הכתות הקטנות, אנו שטענו שהקטת 750 כתות תביא לידי קיטוץ של 250 טירות - וטני חולקת על כך, אני חושבת שהקיטוץ יהיה יוד גדול - אבל יש טבנה גם ברכה טטוג אחר - שיחרור טערכת החינוך טטורים שאינם טורים. היום נטתי על סיפוקי, כי טעודי לא לחטתי על דבר אם לא הייתי בטוחה שאני לוחטת לטען ערך חינוכי גדול, ואני שטחה שהגעתי לק, טדבר זה נתגלה לעיני כולח. אני טברכת את טר שריד שאטר את הדברים האלה. היו אטילו אברי כנסת שחטבו שאין עוד אפטרות לקטץ בצטנות כתות.

א. כלפון:

בקשר למבני בתי-ספר שהוקמו במשך שלטת
השנים שנמשך עליהן ד"ר וחשבון, ברצוני
לדעת האם הרשויות הסקופיות מגישות למשרד החינוך את תוכנית הבנין,
או שמשרד החינוך סומך על הרשויות הסקופיות שהן מבנות לפי תוכנית שלהן.
אני יודע שנס' וני בעיריית חיפה, שבזמן הטנדט בזמן אופן העירייה לא
היתה רשמית לבנות בית-ספר בלי אישור משרד החינוך. אחרי שלחשת האישור
פיקוח זה נמשך, עיריות בנו בלי כל פיקוח מצד משרד החינוך.

כמה כתות נבנו מכספי תקציב הפיתוח בתל-אביב

וכמה - בחיפה?

כמה תלמידים לומדים במספרת סניה - בתל-

אביב ובחיפה?

א. רוזנאל-באור:

בקשר לחלוקת תקציב הפיתוח להקמת סניפים
חינוך, היתה כוונתי שגם נוסע האם היתה
הוראה מפורטת מצד משרד החינוך לכל הגופים שקיבלו כספים לבניה,
האם היה פיקוח על הוראות אלה והאם הן הוצאו לפועל. מר שריד אמר שלפעמים
ביתנו הוראות מפורטות, אבל לא שמענו אם היה פיקוח על ביצוע ההוראות,
וכמה היתה תגובת משרד החינוך במקרים אלה היה ביצוע.

יתכן שהייתי צריכה לעורר בעיה זו לפני
שבתיים, בעיית בית-ספר ספיצר, אבל מתוך חשש שפא לישהו ירצה לפרט
עזו התענינות פרטית, טשפתית, לא עוררתי בעיה זו. כעת גב' שפיצר
איננה עוד בחיים, ואין חשד שיש בזה פניה פרטית. לא די בהוראות כלליות -
כך וכך כתות בבתי-ספר מלכתים, כך וכך כתות בבתי-ספר סלכתים-דתיים,
סכום שיטתם זרמים, תת קרקעיים, יש מלחמה הסמויה מן העין. ישנם
כאלה שטענתם וביטוחם אהם, אבל הם מעוניינים להעדיף סקום פלוני או אלטוני.
החינוך אינו בחלת מלחמת זרמים, אמילון לא בחלת נציגי החינוך הממלכתי
דתי, ואם בית-ספר נפגע משרד החינוך אינו צריך לעמוד מנגד ולומר:
אבו סכרנו את הבעיה לחינוך הממלכתי-דתי, הוא יקבע את סולת העדיפויות.
סוסד שכזה, שהוקם כפי שהוקם, כחלוץ בתי-הספר לבנות בארץ, אמילון לו
מתחרה בארץ, לא צריך להביא אל סל סכב. אבו הוא נמצא. ועכשיו מוזנח
שומעים שיש ספיקות על המגרט; טענו שאין בכל המיזור הזה מרט אה,
ובמגרט הזה צריך להקים 4 בנינים ל-4 בתי-ספר. היכן היו האנשים המפונים
על כך לפני שהסקיעו 70 אלף ל"י במגרט זה, ואם נפלה ההכרעה והוחלט
שם צריך לקום בית-ספר, מהו ההגיון וההצדקה לומר שהענין נמצא במידור,
ובינתים בונים סבניה לבתי-ספר אחרים? אני מבינה שמשרד החינוך אינו
אחראי על הדברים שהעירייה עושה, אבל משרד החינוך חייב לקבל דו"ח
מהעירייה, ולא מטעמי ידו"חות כאלה בדרשו, לא מטעמי שהיה פיקוח
על הביצוע, לא מטעמי שהביצוע הוטחה אס הוא לא נעשה כשורה. תוך כדי
המלחמה הזאת הוקמו בנינים אחרים, הוקם בנין בית-ספר על שם כצנלסון,
וכל הכבוד לו, אבל צריך ליסור על איזה תור. אם שפיצר הוא בית-ספר
הרמטון, מגיע לו תחילה, לפי מספר הנקודות. לפן אני מוסרת שמשרד
החינוך והתרבות לא יצא ידי חובתו על ידי כך שיערוך סקר, הוא חייב
להתקין תקנות והוראות לכיצוע התוכניות הללו, הוא חייב להיכנס לעובי
הקורה בכל סקרה שיש קיפוח.

הבעיה האניה סברצוני להעלות היא בעיית
המספרת. על תל-אביב ורמת-גן רובץ עולך כבוד של מספרת סניה. אני רוצה
לדעת מה נעשה כדי לחסל את הבעיה הזאת. ידוע לי סקרה של מספרת ברכת-גן
סנדרטה לשלם אגרת חינוך; אחרי שנה המספרת עברה לגור בסכונה אחרת,
הילד עבר לבית-ספר אחר, בדרשו יצית לאלט אגרת חינוך, וזה קרה גם
בפעם השלישית. עד פתי כל העול הזה ירנץ על ההורים ומה עושה משרד
החינוך כדי לעזור לעיריות אלו? דובר אפילו על מספרת 3, אינני יודעת
אם זה היה מספעי לחץ, אבל קראתי לפני יומיים באחד העתונים סקבצת
הורים בבית-ספר אחד פנתה אל הורי כל הילדים באותו בית-ספר וביקשם לא
לשלוח את ילדיהם לבית-ספר כדי לחוץ לחיסול המספרת הסניה.
אני מבקשת לדעת מה נעשה בכיוון של חיסול המספרות.

ד. אונג:

טר שריד דיבר על תקופת טועצת החינוך, על תקופת ועד החינוך ועל דרכי הדיון. הוא אמר שבדרך-כלל נתקבלו ההטלצות של טועצת וועד החינוך; האם אפשר לקבל פרטים, בתיזו טידה ההטלצות לא נתקבלו על ידי השר?

טר שריד:

אולי היה מקרה אחד או שניים, והדבר הסתכם בכמה אלפי לירות; אבל אפשר לוטר שכל ההטלצות נתקבלו.

מ. אונג:

טר שריד אמר, שפרט למקומות הגדולים המשרד סימן את הצרכים ופרטי הביצוע. אני מבקש לדעת מהו הקריטריון, או זה נעשה לפי שיקול דעת חופשי?

במסרו אחריו הפרופורציה על חלוקת הבניה בין בית-הספר הממלכתי ובין בית-הספר הממלכתי-דתי. אני מבין שאלה הם אחרונים לחלוקת הקצבה; האם אפשר לדעת מהו היחס בין הקצבה לביצוע? אני יודע מקרים לא מעטים שהיתה הקצבה, אבל כאשר הדברים הגיעו לדי ביצוע, דבר אחד נוצע ודבר אחד לא נוצע.

העטדת הכספים לרשות הרשויות המקומיות - זוהי אכן בגוף שלא כל כך להתגבר עליה. יש רשויות שקמיות שיש להן יחסים, יודעות כיצד להוציא כספים, ויש רשויות שאינן יודעות ושאין להן קשרים ויחסים. החלוקה לא נעשית לפי סדר. האם אין בידי משרד החינוך היכולת ליצור מסטר צודק של חלוקת כספים לכל הרשויות המקומיות, לפי סדר ותור?

טר שריד הדגיש שטל-אביב וכחיפה לא הגיעו תלונות על קיפוחים, מטעם שממקומות אחרים הגיעו תלונות. אני מבקש הסבר על מצב העניינים סתוך דמיה זו של תלונות.

ידוע לי שחוץ מן הקרן המסותפת יש מקורות אחרים, תקציב הפיתוח של משרד העבודה למשל.

טר שריד:

כל מה שהזכרתי הוא מהקרן המסותפת.

מ. אונג:

בשאלה השאלה על החלוקה במקומות הגדולים. אני מבקש מספרים, כיצד היתה החלוקה ביחס לכתות שהיו צריכים לבנות אותן. היתה ידיעה בעתונות - אינני יודע אם היא נכונה - אבל מטנה נתקבלה תשובה אחרת לגמרי.

שאלתי האחרונה היא ביחס להשתתפות הסוכנות. אני חושב שאי-אפשר להסתפק בתשובה חלקית, צריך לדעת מה נעשה במטח זה על ידי הסוכנות. אני יודע שיש כמה בעיות שאד רציניות, הן יוצרות קשיים, אי-צדק ופינוכים. אני חושב שצריך להשלים את התשובה במקרה זה.

ד. נצר:

אינני יכולה שלא לציין כי בדרך-כלל אנו רואים שנויים, ובנו בתל-ספר, נוספו חדרים. אבל באופיינו לראות את החסר, והוא טרובה מן היש.

אחת השאלות החשובות היא המצב בערים הגדולות. כי במקומות קטנים בית-ספר אחד יכול להספיק לתקופה די ארוכה, ואילו העיר מתרחבת. מה שנעשה השנה לא יתכן, עובדה שאם לא נבנה מבנים נוספים שתי המספרות לא יספיקו, ולא לחינם מדברים על מספרת שניים וחצי. המספרת הטניה היא בעיקר לילדים קטנים, וזה מוציא כל אם עומדת מעבודתה. אינני תולה את הקולר רק על צואר משרד החינוך, אני חושבת שזה מתפקידן של הרשויות הגדולות. פעולת משרד החינוך לא צריכה להיות רק בהקצבה, כי אם גם תביעה ועידוד הרשויות לפתרון הבעיה.

ברצוני לשאול מהי ההשתתפות של מפעל הפנים בבנין בתל-ספר.

אני מבקשת לקבל יותר פרטים בנוגע לבניית

בתי-ספר מוכרי.

י. סטילנמקי:
יש בתי-ספר שנבנו לא סכר וצורתם כבר כחורבה. התהליך של ה"ארוזיה" של הכתות הוא סבהיל. האם יש מיזם תקנות של פיקוח ובקורת? מיהו האחראי, ממי תובעים? ראיתי בכמה ביקורים מטש הזנחה, מטטר אחד לקובעים בזמן יכול להציל כמה שלמה שמתפוררת. אם לא נדע להנהיג מטטר של שטירה על הרכוש, אין שום ערך לבנות בתי-ספר. דווקא בנינים ישנים נסטרים יותר טוב מאשר בנינים שנבנו תסול שלטום. אני מבקש לדעת מה הן התקנות הקיימות.

ברצוני לדעת באיזה טקטות נמצאות הכתות הבלתי מותאמות לצורך להחליף? האם הן בטקטות קטנים או בערים וגדולות? לפי מה שהבינותי מההרצאה בעיקר הן נמצאות בערים הגדולות, אבל הרי הסדור הוא באלף כתות.

לא שמענו בסקירת טר סריד על בתי-ספר תיכוניים, כידוע בנייתם היא רק על חשבון המועצה המקומית או על חשבון אותם הגופים המוזיקים בבית-הספר. מה ידו של מטטר החינוך נוגעת בתיכונן, בקורת, תטיכה, עזרה?

מהו ההבדל במחיר בין חדר בצריף ובבנין,

באותו שטח?

ט. כפרית:
שאלתי אינה נוגעת באופן יסיר לבנין, אלא לאפשרות ביצוע חוק חינוך חובה. ביקרתי בשבוע שעבר ביפו, נכנסתי גם לשטח בגדול. וקיה לתאר מהי המציאות מבחינה חינוכית: ראיתי זקן יושב בפתח בית-כנסת, בפנים יושבים ילדים חורים 5 - 6 שעות, וזה נקרא גן. בכמה בתים סיפרו לי שלא רטפו את הילדים טטום סדרטו תטלום של 24 ל"י, או התחייבות בטטרות, ואותה אם טטצאתי בבית, אטואילי: כיצד אוכל להתחייב? בעלי טחצית החודט טחוסר עבודה וטחצית החודט עובד עבודת דחק. נשאלת השאלה: מה עושים בכל זאת? הטטיון הרי נטצא בתוך העיר העתיקה הזו, ולא קטה להעביר את הילד לסם. מהי הדרך הפטוטה ביותר כדי לבצע את החוק? אני מבקשת לא לדחות שאלה זו, מפני טעכטיו אנונו עוטדים בפני תקופת הריטום.

ב. כצנלסון:
ברצוני לדעת מהו מצבה של ירוטלים וטקטות של ירוטלים בטולם העדיפויות לבניית טכניה לבתי-ספר? אטום בשנים האחרונות נבנו בתי-ספר וטופר הטצב, אבל יטום בתי-ספר בבנינים טכדי שנה בשנה היה מזהיר מטטר הבריאות, לסגור אותם טטום טכנה לחיי התלטידים.

ברצוני לדעת מהו הטצב בטעברת תלפיות ובאותן טכונות אליהן טעבירים תוטבי הטעברה. ביקרתי בטעברה זו לפני שנה וחצי בערך, וטו הצביע נציג הטוכנות על בית-הספר. הוא ביקט טאקבל רוטט טהטתרחט טם. היה זה צריף ברטות הזרם הדתי. היו טתי כתות, פחות אר יותר טתקבלות על הדעת. קפץ עליהן רוגזו של הפיצול ונבנו טחציות. כל כמה הפכה שנייה על שלמה טטר; הטכנה הטטותף של כתות אלה - לסדו בהן טורים טקורטים טזורזים. רוב הילדים היו ברחוב, הטורים עטדו עם טטר ביד, העתיקו טן הספר על הלוח ובכתה ישבו 5 - 4 קרבנות, ילדים לטיביים יותר שהעתיקו את התורה הזו. כאטר ניגטתי לשאול מה הם טעתיקים, ענו: זהו ייעור חדט, איננו יודעים אותו, נלטד אותו בבית.

חלק ניכר טן אוכלוטיית הטעברה טעבירים לטי כובי קבע, ברור טכל אלה עולים חדטים שהיו בטיפולה של הטוכנות. ברצוני לדעת מהו הטיפול של הטוכנות, מה היא עומדת לעטות בטעברות ומה בטיכוני העולים.

טר סריד: היא בונה בנינים בכל הטיכת ים.

הינור ט. פרטיזן:

נדמה לי שהגענו לסלב טני במערכת הבניה, סלב בו אנו צריכים לחסל את המסגרת השניה, לאחר ביעור גבע הכתות הקטנות. אבל אנו לא נוכל לחכות עד לחיסול כל הכתות הכתונות. אמנם יש הספעת גוטלין: כל כחה גדולה שנכנת קולטת סורה של ילדים, אבל בזה רק לא נפתור את הבעיה. בעיית המסגרת השניה סחריפה בעת לא רק בערים הגדולות כי גם בטובנות, ויש מקומות רבים, גם בהתיסבות - בנגב ובגליל - בהם אין אפשרות לסדר מסגרת אחת מחוטר טבנים מתאימים. לי נדמה שנחוצה פעולה מסותפת אל כל הטפלנות והסיעות, תביעה לא לדחות את ביצוע התוכנית לזמן ארוך, מפני שזה עולה למדינה פי שניים או שלשה יותר מאשר אילו פותרים את הסאלה באופן רדיקלי. ילדים נשארים ברחוב, הרחוב פוגע בהם, הם נעטים עבריינים, ואחר כך הטרינה צריכה לפתוח סדסדות מיוחדים לעבריינים צעירים, סוסדות עוליים לה בכסף רב. אינני יודעת אם בכנסת הנצאה יהיה הדבר, אבל לפחות נסטרוד לכנסת הבאה שמעטרוד על המסטר ותדרוש מהמטסלה להקים תוך השנה הבאה סורה שליטה של בנינים, יש להכניס למעגל גם כספי המוכנות לפתרון הבעיות המקבילות, ועל ידי כך לשחרר כספים במקומות אחרים.

סדברי חברת הכנסת נצר אפשר היה להסיק

סעיריית תל-אביב לא-עושה מספיק בשטח זה. אני חפצה באופן אובייקטיבי לוטר, שאין עיריה שניה שעושה למען הקטת מבנים ולמען הינור בכלל כעיריית תל-אביב. אולי צריך לעשות יותר, אבל עד כמה שיש קנה-מידה במדינה, לי-נבאה סעיריית תל-אביב עושה את המכסימום, וכל עידוד של המטסלה מפעיל את העיריה הזאת ומהווה נדכה. אין עיריה שניה בארץ שבגובה כל כך מבנים מפוארים לבתי ספר תיכוניים, יצדיים וגני ילדים. אין זאת אומרת שאין לדרוש יותר, אבל מצאתי לנכון לציין את הדברים האלה.

פר סרדין:

נטאלנו באיזו מידה יש לסטרוד החינוך פיקוח על ביצוע התוכניות, זו השנה השניה שאנו מקפידים טנד שלא יקום אף מבנה אחד לצרכי הינור בלי אישור טלנו. יש לנו מבנים שהם צהרמים לכך, הטננון אינו שלם, אבל אנו הטלנו על אנשים אלה לעבוד על התוכניות ולאשר אותן אם הן ראויות לאישור. סום רמות מקומית לא תקבל את הכסף מתקציב הפיתוח בלי אישור סטרוד החינוך על תוכניות הבניה. במידה שהפעל יתרחב, ונעטרוד בפני ביצוע תוכניות גדולות, בודאי נצטרך גם לדאוג לטננון יותר מסוכלל סיוכל להקיף את הכל, אולי נזקק גם לבעלי מקצוע לענין זה.

באיזו מידה אנו מפקחים על הביצוע?

על זרמים תת-קרקעיים בחינוך אינני יודע, בעיקר אינני יודע שיש קטר בין בנינים ובין זרמים תת-קרקעיים. יש מספר מקומות שכלל לא התחילו לבנות במסגרת התקציב החדש. כשאנו באים בתביעות אליהם, הם טרענים שלא קיבלו את הכסף מסטרוד האוצר. יש מקרים שזה נכון, אבל יש מקרים שלא נעשה מספיק מצד המקום המעוניין כדי להשיג את הכסף, מפני טרסויות מקומיות שהיו באותו טעב התחילו כבר לבנות. יש גם מקומות שהתוכנית איננה מבוצעת בטלימותה. רק השבוע עיינתי על רשימת המקומות שלא מבצעים את התוכנית בטלימותה, המדובר בעיקר בבתי-ספר מטלכתיים-ידיים. בעת אנו מטפלים בבעיה זו, יש לנו אמצעים בהם נוכל לכפות על הרטויות המקומיות לבצע את התוכנית המקורית. אנו נודיע לרטויות המקומיות שאם לא יבצעו את התוכנית כפי שאנו איטרנוה, לא נעטיד לרטו תק את חלקן בתקציב הפיתוח. אני סניה שנגיע לידי הסכם עם כל הרטויות המקומיות ולא נצטרך להטיל סנקציות.

אטר לענין בית-ספר ספיצר: אני חושב שחברת

הכנסת רזיאל-נאור צודקת רק בדבר אחד - שיש צורך בהקטת מבנה לבית-ספר ספיצר. אבל באותה מידה של צדק אפשר לדבר על עוד 10 - 15 בתי-ספר בירוסלים יש עוד בתי-ספר שנמצאים באותו טעב בו נמצא בית-ספר ספיצר, או בטעב יותר רע. אין סאלה סי קיפוח טיטהו. חה"כ רזיאל-נאור דיברה על כך שהעיריה בינתיים הקיטה בנינים. היא הקיטה בינתיים רק טבנה אחד, שבנייתו בטסכה 3 - 4 שנים, לבית-הספר על סם כנבלסון, בית-ספר ראים. בטעב חטרוד טאד.

תוך כדי בניית הסכנה האחרת עליה, מסווג שלא נבנה בקצב הדרוש. עיריית ירושלים לא בנתה יותר. היא מוטרט שנכוונתה מאותה דרך שהייתה נוהגת לפניה - הניחה יסוד לבית-ספר שפיצר, התחילה לבנות בית-ספר כצבלסון, הבטיחה לבית-ספר אחר, ולפעם אחרת עוד לא הוקם, אבל היה מקום לרוגז וריב בעירייה.

הועדה הקרואה קבעה שיש כסף בטוח לשני מבנים. הוחלט לא להתחיל בבניית מבנים אחרים, אלא לחזר שיתגלו מקורות בטוחים. אין כל ספק שיקום מבנה לבית-ספר שפיצר; אולם מה יהיה קצב הבניה - האם הוא ייגמר תוך שנה או שנתיים - זה אי אפשר לדעת.

אני מבקש את חברי הועדה לא לשכוח שאנו פועלים באותם תנאים שהכנסת העמידה לרשותנו. בתקציב 1955/56 יש רק 1.5 מיליון ל"י, ומיליון אחד הוא אותו המיליון ה"מתגלגל", כלומר יש לבנות רק חצי מיליון ל"י שהעברנו לקרן הסטודנטים. במסעדים אלה אנו פועלים, איננו יכולים להיות כל כך תקיפים לגבי העירייה ולגבי המועצות המקומיות.

כספי מפעל הפיס נתן לנו הסנה כמיליון ל"י, אבל גם/הפיס כבר חולקו בשנת הכספים 1954/55. הודעו לעירייה שאיננו יכולים להתחיל, ברגע שתהיה החלטה חיובית של הממשלה תדע כל עירייה כמה מגיע לה. לגבי הבנייה מעורבים להקים, הרשויות המקומיות הביאו בחשבון את כספי מפעל הפיס.

בשאלתי על אגרת חינוך שניה ושל ישיבת על ידי חה"כ רוזנבל-נאור, בנידון זה ישנו איזה כילבול מצד הורים רבים. יש תשלום הנקרא "תשלום בעד דמי שירותים נוספים", לפי החוק מותר לגבות תשלום זה. הוא נגבה תמורת ספרים, מחברות, ומכשירים שהעירייה מספקת לתלמידים. נוסף על כך יש עוד תשלום הנקרא "הלוואה לעירייה להקמת מבנים", והוא בגבולות 10 - 20 ל"י. זהו תשלום חוטשי, אבל העירייה מטמטמת בדרכים שונות כדי להפוך את הדבר הזה לתודנות טובה. נוסף על כך נגבים תשלומים על ידי הסנהל או ועד ההורים, לשיפורים בבתי-הספר, גם להקמת חדשים.

אנו רואים מעין יפה את מבצע ההלוואות. כי אם הפדינה אינה יכולה לפתור את הביעה, לפה לם לאפשר לעירייה לפתור אותה בדרך של פלווא? המקום היחיד שמפעל זה לא הקום הוא ירושלים. אני רוצה להדגיש כי אין אנו יכולים להכריז בדברים כי הסלוא הוא רשות, מפני שאנו איש לא ירצה לשלם. אבל אם מתלונן מישהו, שאין רוצים לקבל ילדו מסוג שאינו מסלם את אגרת הסלוא, אנחנו נוותרים הוראה לקבל את הילד גם בלי תשלום זה, מפני שזה נגד החוק.

א. רוזנבל-נאור: האם המזכירים חייבים לשאת בעול ההלוואות כל שנה?

מר שריד: לא, זהו תשלום חד-פעמי.

התשלום על מכשירים וספחים איננו יכולים לבטל, מותר לעירייה לקבל תשלום זה, אבל מסוד לה להוציא ילד בעד אי-תשלום.

מהו הקריטריון של משרד החינוך בקביעת תוכניות הבניה? אנו מקבלים חומר טרמינולוגי מקומיות שונות; אנו מקבלים גם ידיעות מספקות מהמועצות. ישנה מצבנו ועדה פנימית שמפקחת על העניין הזה. אנו מציעים תצעה לוועדת המסק והמספחים של ועד החינוך, את הסלואות הועדה מעבירים לשיפור לשר החינוך, ובתנאים למסעדים אנו קובעים את החלוקה.

אשר לביצוע, יש לנו כעת ידיעות על רשויות מקומיות הרוצות לשנות את התוכניות שאנו קבענו. אנו מספלים כעת מה נעשה את כל הדרוש כדי שלא יהיה כל הבדל בין תוכנית לבין ביצוע.

אשר לתלונות. הגיעו תלונות ט-6 - 7 מקופות.

דרך החלוקה בין העיריות - אין לי כרגע
למסור בישיבה הבאה כמה קיבלו עיריות חיפה,
טספרים, אבל אוכל
ירושלים ותל-אביב.

הסוכנות מקיטה מבנים רק בישובי עולים שבטנאים
בטיפולה. מטובי עולים לא הגיעו כל תלונות על קיפוח. יש מקופות
בהם בית-הספר זקוק כבר להרחבה, יש מקרים שאנו מוזיפים מתקציב הפיתוח
שלנו. אם יש מקופות טווייטים, שנדחה למישהו שלגביהם הסוכנות לא
נהגה כסורה - נברר זאת.

בתל-אביב אין סכנה של מטפרת שלישיית.
כפי שאפרתי התוכנית הטניה שלנו תהיה חיטול המטפרת השניה. אם נעזור
לעיריות בקליטת הגידול הטבעי, הן תוכלנה להתפנות לדאגה לחיטול המטפרת
היניה. אבל מטלה זו אי אפשר לפתור במחוי יד, זה ענין של שנים מטפר.

מבנים לבתי-ספר מוכרים: אין אמצור על רשויות
מקופיות להקציב כסף להקמת מבנים מטלה, בתנאי שהם יהיו שייכים לרשות
המקומית.

הישיבה נועלה בשעה 13.00